

Hälsa- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Johan Palm
johan.palm@regionjh.se

Regionstyrelsen
RS/762/2024
2025-05-19

Kompensation till privata vårdgivare för 2024

Ärendebeskrivning

Den första januari 2010 infördes Hälsovalet i Jämtland Härjedalen i enlighet med lagen om valfrihetssystem (LOV 2008:962). Alla aktörer i vårdvalet, oavsett driftsform, har samma uppdrag. De ska leverera en kvalitativt god primärvård utifrån regionens beställning. Regionen ersätter leverantörerna enligt en fastställd ersättningsmodell som innehåller tre grunddelar:

- ersättning för listade personer
- rörlig ersättning
- tilläggsersättning

Regionfullmäktige fastslog den 23 juni 2021 §84 dokumentet ”Likvärdiga villkor för utförare inom valfrihetssystem i Region Jämtland Härjedalen” vilket syftar till att tydliggöra hur regionen hanterar konkurrensneutralitet i sina vårdvals-system. Vidare är målet med dokumentet att konkretisera hur regionen beräknar ekonomisk konkurrensneutralitet och ge utförare, oavsett driftform, en trygghet i att konkurrensneutralitet eftersträvas och råder.

Det finns däremot inte någon lagstadgad skyldighet att upprätta ett sådant dokument och Region Jämtland Härjedalen är ensam om att ha ett sådant dokument. Det enda lagkravet som finns kopplat till likvärdighet är att alla externa utförare behöver hanteras likvärdigt i relation till varandra. Däremot finns inga krav på att den regiondrivna verksamheten och de externa utförarna behöver hanteras på samma sätt kopplat till exempel till ekonomi.

Beslutet om Likvärdiga villkor beskriver att ifall den ekonomiska uppföljningen visar att regionens totala avvikelse efter beräkning av huvudmannauppdrag och sistahandsansvar är negativ så innebär det att det uppföljda ersättningssystemet inte är konkurrensneutralt. Om det är en negativ avvikelse så ska regionstyrelsen ta ställning till om övriga vårdgivare ska kompenseras i motsvarande grad året efter.

I samband med Regionstyrelsen den 10 december 2024 fick Regiondirektören i uppdrag att lämna förslag till eventuell justering av beräkning för underskottskompensation avseende verksamhetsår 2024 utifrån dokumentet Likvärdiga villkor. Eventuella justeringar skulle redovisas vid Regionstyrelsens sammanträde den 21 januari 2025 för att kunna ligga till grund för beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2024. Utifrån politisk dialog har redovisningen dröjt till styrelsen i maj.

I samband med att Regionfullmäktige beslutade om dokumentet Likvärdiga villkor fick regionstyrelsen i uppdrag att ta fram underlag för kostnader avseende huvudmannauppdrag, särskilda åtaganden och sistahandsansvar.

Då det gäller sistahandsansvaret som regionen har som huvudman, beslutade regionstyrelsen för 2021 att sistahandsansvaret endast ska gälla för hälsocentraler som både har mer än 30 km till nästa närmaste hälsocentral samt färre än 4 000 folkbokförda invånare i upptagningsområdet vilket redovisas i Rapport från politisk styrgrupp för

vårdval/hälsoval (RS/773/2021). Villkor som sedan tillämpats även för åren 2022 och 2023.

Regionstyrelsens beslut kring sistahandsansvaret tar ingen hänsyn till ifall någon annan vill etablera sig på de orter eller i dess närhet där regionen har sina hälsocentraler.

En rimlig bedömning är att ifall underskottskompensationen ska betalas ut, bör det ske genom att alla hälsocentraler som inte finns på samma ort som privata hälsocentraler bör ses som ett sistahandsansvar. Det skulle innebära att regionens hälsocentraler i Östersund, Frösön och Åre skulle undantas från sistahandsansvaret. Där finns en tydlig konkurrens och de egendrivna hälsocentralerna bör på samma sätt som de privata agera utifrån det. Vidare görs bedömningen att kompensation ska utgå till samtliga utförare med grund i antal listade, på samma sätt som tidigare år.

Vid beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2023 avgick ungefär 24 mnkr kopplat till sistahandsansvaret. Med det nya förslaget till beräkning av sistahandsansvaret skulle ungefär 88 mnkr ha avgått från sistahandsansvaret för verksamhetsåret 2023. Ifall regionen tillämpat beräkningen för verksamhetsåret 2023 så skulle regionen ha betalat ut drygt 3 mnkr i stället för 14 mnkr i underskottskompensation.

I samband med beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2024 föreslås även att ingen kompensation ska beräknas kopplat till kostnader för den nyöppnade hälsocentralen i Torvalla

Vidare föreslås att kostnader som är hänförliga till robusta hälsocentralerna nivå 1 och 2 ska undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor. Detta med stöd av Förvarsberedningen notering i Kraftsamling ”att om privata utförare inte klarar av att fullfölja sitt uppdrag vid höjd beredskap och krig så faller ansvaret för att hantera detta på kommuner och regioner.” Detta gäller hälsocentralerna i Strömsund, Järpen, Frösön, Brunflo, Hammarstrand, Sveg och Funäsdalen.

Regiondirektörens förslag

1. Underskottskompensation ska beräknas utifrån regiondrivna hälsocentraler i Östersund, Frösön och Åre.
2. Torvalla hälsocentral ska, fram till att nytt beslut fattats, undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.
3. Kostnader som är hänförliga till arbetet med robusta hälsocentraler nivå 1 och 2 ska undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.
4. Kompensation ska betalas ut till de privata vårdgivarna för underskott i den regiondrivna primärvården 2024 med 8 902 000 kronor.
5. Kostnaden för verksamhetsåret 2024 tas från balanskonto 2990 kst 7000.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Johan Palm
Avdelningschef Hälso- och
sjukvårdspolitiska avdelningen

Utdrag till

Ekonomidirektör

Enhetschef Beställarenheten

Avdelningschef Hälsa- och sjukvårdspolitiska avdelningen